
EKO-art

definicje

- **Ekologia** – nauka o strukturze i funkcjonowaniu przyrody, zajmująca się badaniem oddziaływań pomiędzy organizmami a ich środowiskiem oraz wzajemnie między tymi organizmami (czyli strukturą ekosystemów).
- **Eko-art** - sztuka ekologiczna z celem, która jest tworzona przez artystów, którzy są zaniepokojeni stanem zarówno lokalnej, jak i globalnej sytuacji środowiskowej. Słowo *eco* jest pochodzenia greckiego i oznacza *dom* oraz *sztuka*.

Przykładowe techniki plastyczne

- MOZAIKA
- TECHNIKA WYKLEJANKI
- PAPIEROPLASTYKA
- PŁASKORZEŻBY

MOZAIKA - Skąd się wzięła i czym jest?

- Mozaika jest techniką dekoracyjną znaną od czasów starożytnych. Najstarsza znaleziona na terenie wykopalisk w Uruk, sprzed ok. 5 tysięcy lat. W skrócie polega na układaniu ornamentu bądź obrazu z mniejszych elementów. To puzzle, które układa się robiąc dodatkowo wszystkie elementy. Do głównych materiałów należały kamyki – z początku rzeczne otoczaki, później rozbijane na drobniejsze, bardziej regularne fragmenty, tzw. tessery np. z marmuru lub fragmentów ceramiki, szkła a nawet kamieni szlachetnych.
- Pełniły one w głównej mierze funkcję dekoracyjną (choć można też założyć, że również użytkową, ponieważ pokrywano nią ściany i posadzki).
- Charakteryzują się różnym poziomem szczegółowości w zależności od wykorzystanych materiałów.
- Obecnie mozaika wciąż pełni funkcję dekoracyjną, choć nie jest już tak powszechnie spotykana. Wiele prac funkcjonujących w przestrzeni miejskiej a powstałych w ostatnim stuleciu zostało usuniętych bądź zniszczonych w trakcie rekonstrukcji. Jest to jednak technika, która wciąż ma siłę wniesienia kolorytu do przestrzeni zarówno prywatnej, jak i publicznej.

SZKŁO

- Materiał powstały w procesie schładzania cieczy powstałej z piasku kwarcowego oraz dodatków.
- Praca z nim może przynieść wiele satysfakcji, jednak wymagana jest przy niej precyzja i duża ostrożność ze względu na powstające ostre fragmenty.
- Takie zniszczone fragmenty np. szkła czy ceramiki nie nadają się do recyklingu, ale trafiają do odpadów zmieszanych, przez co ich cykl życia ulega skróceniu.
- Działania mogą nadać drugie życie zniszczonym fragmentom przedmiotów. Pozbawione swej funkcji dalej mogą pełnić inną funkcję.

CERAMIKA

- Tworzywo niemetalowe powstałe w wyniku wypalenia lub prażenia. Bardzo często mamy do czynienia z gliną, porcelaną bądź fajansem. Materiały te są w różnym stopniu odporne na czynniki fizyczne przez co praca z nimi należy do mniej lub bardziej łatwej.
- W celu przygotowania materiałów do pracy, tzw. tesser, możemy użyć specjalnych gilotyn do ceramiki, szczypiec bądź młotka. Z ich pomocą dochodzi do formowania fragmentów, które następnie użyte zostaną do stworzenia własnej pracy. Można podejść do tematu na dwa sposoby: bądź stworzyć kompozycję na podstawie posiadanych fragmentów, bądź przycinać materiał z konkretnym zamiarem.

Papier czerpany

- Papier czerpany to specjalnie przygotowane tworzywo służące do pisania, do którego produkcji wykorzystano masę roślinną. Pierwszy papier czerpany powstał w Chinach, miało to miejsce w XV wieku. Od tego czasu druk zaczął się prężnie rozwijać, dzięki temu możemy czytać książki, pisać notatki i przysyłać listy.
- Papier czerpany, który możesz przygotować we własnym zakresie, różni się nieco od oryginalnego tworzywa. Do jego wykonania służy przede wszystkim makulatura, ale oprócz tego dobrze jest wykorzystać dodatkowe materiały poprawiające estetykę papieru. Przydadzą się między innymi farby, kwiaty, trawy lub małe kamyczki.

PRZYKŁADY

PRZYKŁADY

PRZYKŁADY

Czym dokładnie jest eko-art?

Eko-art zajmuje się **aktywizmem ekologicznym** i podkreślaniem problemów, podczas gdy *sztuka w naturze* i *land art* są w pewnym sensie podobne, ale w mniejszym stopniu dotyczą aktywizmu. **Land art** ma tendencję do angażowania konceptualnych zagadnień, podczas gdy **sztuka w naturze** wykorzystuje naturalne, znalezione materiały do tworzenia pięknych dzieł. Fotografia i malarstwo, które zajmują się problemami środowiska, są również częścią ruchu eko-sztuki.

Eko-artyści troszczą się o środowisko. W związku z tym często tworzą **sztukę, która poprawia stan środowiska** lub podkreśla konkretny problem środowiskowy. Należy również zauważyć, że eko-sztuka zajmuje się estetyką, etyką, polityką, kulturą i ekonomią oraz wpływem, jaki mają one na światowe ekosystemy. Wraz z postępującymi w zastraszającym tempie zmianami klimatycznymi, pole sztuki ekologicznej gwałtownie się rozszerza.

główne zasady sztuki ekologicznej

- ponownie zweryfikować nasz związek z naturą i przedstawić nowe sposoby współistnienia ze środowiskiem;
- zajmować się materiałami i siłami środowiska, a więc tworzenie sztuki, która działa z siłami natury, takimi jak błyskawice, woda, wiatr, a nawet trzęsienia ziemi;
- naprawiać i odzyskiwać zniszczone środowiska naturalne, często przywracając ekosystemy w artystyczny sposób;
- tworzyć sztukę, która informuje widza o kwestiach środowiskowych, polityce, kulturze, historycznych aspektach ekosystemów, natury i jej procesów;
- tworzyć prace wykorzystujące naturalne materiały;
- informować społeczeństwo o problemach środowiska i dynamice ekologicznej;
- twórczo proponować nowe sposoby na zrównoważony rozwój, uzdrowienie i współistnienie

Czym różni się eko-art od environmental art?

Jednym z aspektów eko-sztuki, który odróżnia ją od sztuki środowiskowej, jest to, że ogólnie odnosi się ona do **współczesnej sztuki aktywistycznej**, a nie po prostu do sztuki, która wiąże się z ziemią. Dlatego też termin sztuka środowiskowa powinien być traktowany raczej jako punkt wyjścia w zakresie eksploracji tego gatunku sztuki aniżeli jako kompletny i wszechogarniający opis.

Koncepcja ta może być wyjaśniona w dość prosty sposób:

środowiskowy:
odnoszący się do lub z otoczenia lub warunków zewnętrznych.

ekologiczny:
charakteryzujący się współzależnością żywych organizmów, takich jak ekosystemy w środowisku.

podejścia do sztuki ekologicznej

część I

- **Projekty aktywistyczne**
Są one tworzone w celu energetyzowania, informowania, angażowania i aktywowania zmian w polityce publicznej lub zachowaniach.
- **Projekty remediacyjne**
Artyści często współpracują z urbanistami, naukowcami zajmującymi się ochroną środowiska i architektami krajobrazu, aby przywrócić lub odzyskać zniszczone i zanieczyszczone środowisko.
- **Reprezentacyjne dzieła sztuki**
Polega na tworzeniu sztuki, która ujawnia warunki i informacje, co stymuluje dialog.
- **Rzeźby społeczne**
Są to dzieła sztuki oparte na czasie i zaangażowane społecznie, które aktywnie angażują społeczność do udziału w monitorowaniu ich własnych krajobrazów i stosowaniu zrównoważonych praktyk.

podejścia do sztuki ekologicznej

część II

- **Bezpośrednie spotkanie**

Wiąże się z wykorzystaniem światła słonecznego, roślin i innych zjawisk naturalnych.

- **Sztuka ekopoetycka**

Ponownie ukazuje świat przyrody, zachęcając i inspirując do współistnienia z innymi gatunkami.

- **Estetyka życia i relacji**

Związana z egzystencją poza siecią, zrównoważoną, permakulturową.

- **Prace pedagogiczne lub dydaktyczne**

Informują widza o problemach ekologicznych i niesprawiedliwości środowiskowej

rodzaje sztuki ekologicznej – część I

- **Eco art**

Sztuka ekologiczna to współczesny ruch, który skupia się na ekologicznej metodologii z naciskiem na kwestie środowiskowe. Ten ruch artystyczny często obejmuje renowację i prace zespołowe. Sztuka odtwórcza jest formą sztuki ekologicznej, ponieważ często przywraca zniszczone i zanieczyszczone krajobrazy i ekosystemy.

- **Ecovention**

Termin ten powstał w 1999 roku i łączy słowa "ekologia" i "inwencja", aby opisać projekty artystyczne, które fizycznie zmieniają i przekształcają lokalne ekosystemy.

- **Sztuka w przyrodzie**

Jest to forma sztuki, która jest najczęściej stosowana w Europie. Koncentruje się na tworzeniu z naturalnych materiałów znalezionych na miejscu. Jako forma sztuki, sztuka w naturze skupia się bardziej na estetyce niż na treściach ekologicznych. Czasami jednak eko sztuka i sztuka w naturze mogą się pokrywać, gdy podkreślane jest konkretne przesłanie ekologiczne.

rodzaje sztuki ekologicznej – część II

- **Land art**

To kolejny termin, który nie jest powszechny w USA. Land art narodził się w latach 60. i 70. i opisuje sztukę, która jest tworzona na zewnątrz, na ziemi. Dziś niektórzy używają land artu w znaczeniu eko-artu, jednak nie musi to być do końca poprawne. Uważa się jednak, że land art był wczesnym prekursorem eko-artu, który znamy dzisiaj.

- **Eco-art w społeczności**

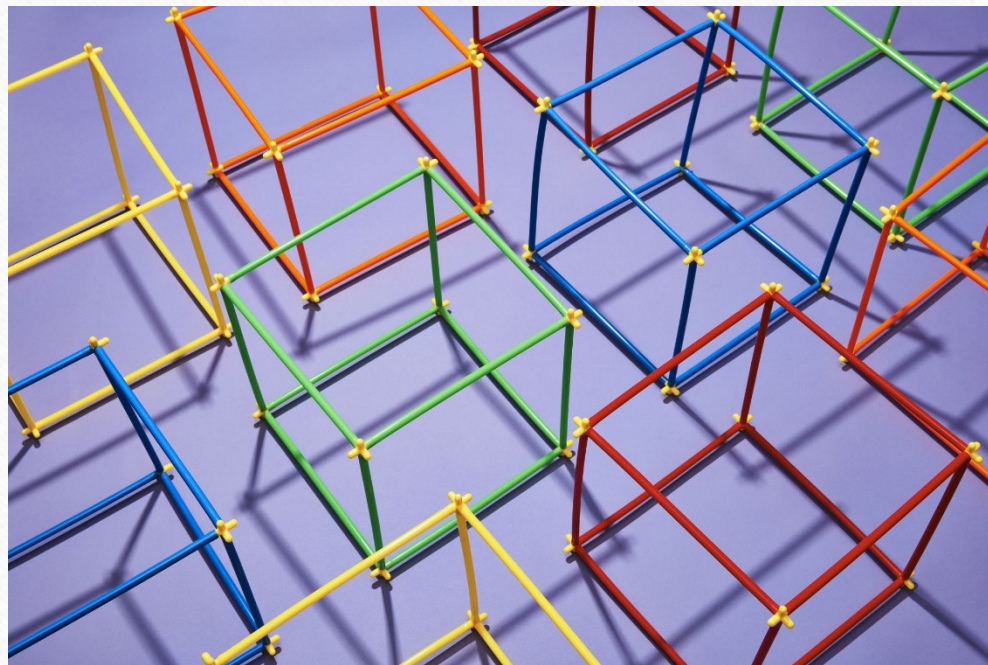
Eco-art może pomóc w zbliżeniu społeczności poprzez wspólny szacunek i miłość do środowiska. Zaniedbanym i opuszczonym przestrzeniom można nadać nowe życie i cel.

Recycled Art: przekształcenie śmieci w skarb

Ratowanie planety nie jest już tylko dla superbohaterów. Może to zrobić **każdy człowiek** na świecie, uzbrojony jedynie w plastikową butelkę na wodę i niebieski kosz. Ruch na rzecz ochrony środowiska jest duży i obejmuje obecnie kilka różnych mediów. Motywy związane z tym tematem pojawiają się w polityce, reklamach, filmach, książkach, artykułach, mediach społecznościowych, a nawet w muzeach sztuki. **Sztuka z recyklingu** to specyficzny rodzaj pracy twórczej wykonanej z wyrzuconych materiałów. Może to być więc wszystko, od starych plastikowych zabawek, przez opony, po puszki czy skrawki tkanin. Artyści specjalizujący się w sztuce recyklingu dosłownie zamieniają nasze śmieci w skarb - nadający się do wystawienia dla setek, a nawet tysięcy widzów.

Sztuka z odzysku - czym jest sztuka upcycled?

Dzisiejsze społeczeństwo generuje ogromną ilość odpadów. W związku z tym recykling stał się niezbędnym działaniem na rzecz ochrony środowiska. W ramach tej dziedziny wyłoniły się dwa podejścia: downcycling i upcycling. W pierwszym z nich cykl niszczenia zostaje spowolniony, ale powstałe przedmioty tracą na jakości w wyniku procesu, natomiast w drugim zyskują wartość dzięki twórczej interwencji.

zalety przekształcania odpadów w sztukę

Jedną z głównych cech tego stylu jest to, że nie jest on ograniczony do żadnej dyscypliny, jest reprezentowany we wszystkich. Możemy znaleźć sztukę z recyklingu w obrazie, w rzeźbie, w haute couture lub w meblach w domu. Ponadto, wartości środowiskowe, w zakresie recyklingu i ponownego wykorzystania materiałów, mają taką samą wartość jak samo dzieło sztuki.

plastik w naszym codziennym życiu

W wielu zastosowaniach tworzywo sztuczne jest praktycznie niezastąpione, ponieważ jest tanie, mocne, lekkie i odporne na korozję. Najczęstsze zastosowania tworzyw sztucznych to opakowania i elementy budowlane, takie jak rurociągi. W branży medycznej tworzywo sztuczne jest często kluczem do kontroli zanieczyszczeń i zakażeń. Strzykawki, pipety i rękawice używane w opiece zdrowotnej i badaniach biomedycznych nie mogą być ponownie wykorzystane. Chociaż nadmierne stosowanie opakowań z tworzyw sztucznych jest niepokojące, pewna forma opakowania jest często niezbędna do utrzymania higieny lub świeżości żywności albo zachowania integralności produktu podczas transportu. Małe lub podróżne kosmetyki i produkty higieny osobistej są czasami postrzegane jako marnotrawstwo, ale są niezbędne w zapewnieniu przystępnych cenowo opcji sanitarnych dla niektórych z naszych najbardziej wrażliwych społeczności, takich jak bezdomni lub rodziny o niskich dochodach. Szacuje się, że 70% ludności świata żyje za mniej niż 10 USD dziennie, dlatego produkty toaletowe w saszetkach z pojedynczą porcją stanowią niedrogi rozwiązanie sanitarne na rynkach rozwijających się.

problem odpadów z tworzyw sztucznych jest problemem związanym z gospodarką odpadami

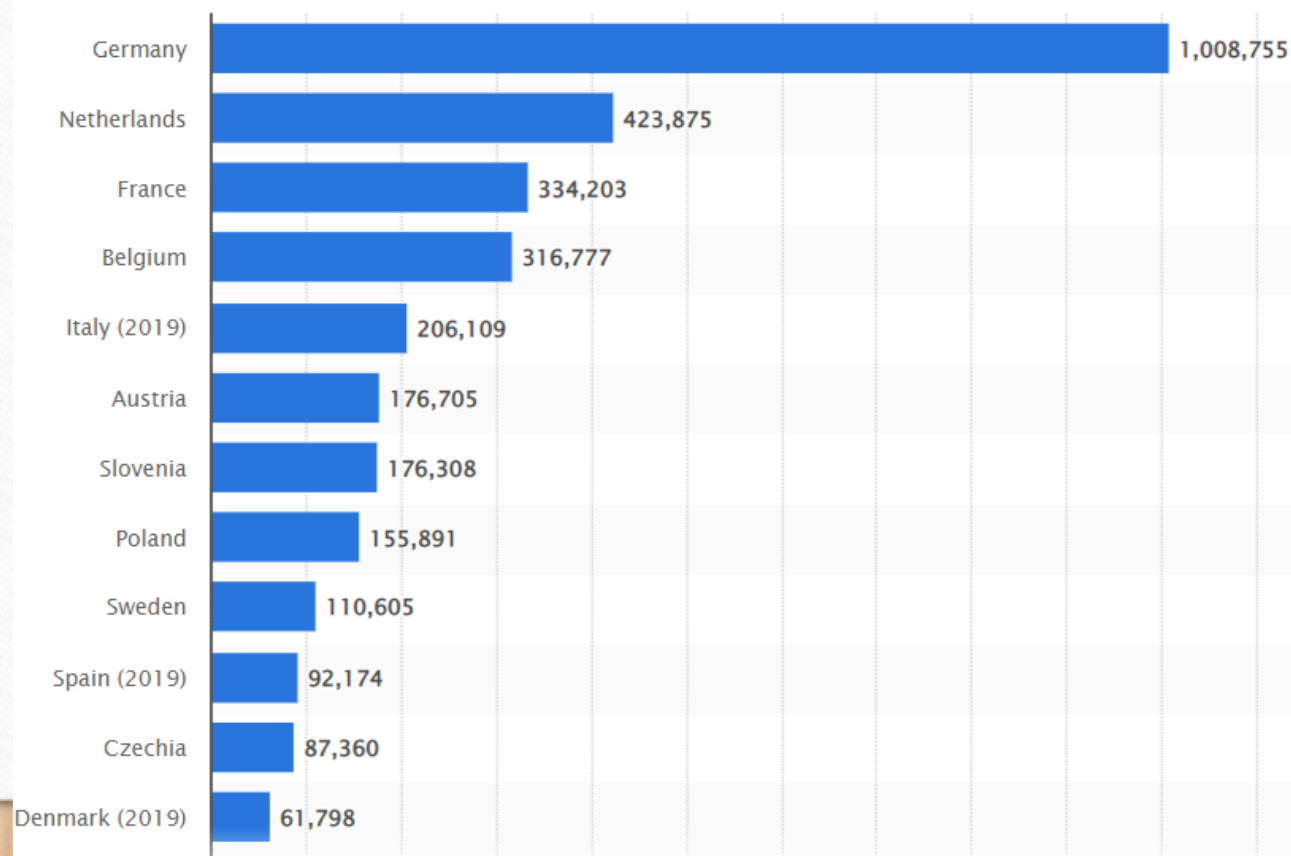
Obecnie tylko 15% odpadów z tworzyw sztucznych jest poddawanych recyklingowi

Przejdźcie na bardziej zrównoważony model nie jest nauką o raketach, jeśli pamiętamy o 3 R: Reduce, Reuse, Recycle - w tej konkretnej kolejności!

1. Zmniejszenie naszej ogólnej konsumpcji polega na szanowaniu naszych zasobów naturalnych, używaniu tylko tego, co jest nam potrzebne i odrzucaniu niepotrzebnego nadmiaru. Przyjmij japońskie podejście do stylu życia "Mottainai", które uczy szacunku dla planety i jej zasobów naturalnych poprzez ograniczenie marnotrawnych zachowań i używanie tylko tego, co jest potrzebne.
2. Ponowne wykorzystanie jest kluczem do zwiększenia żywotności rzeczy, których używamy. Obejmuje to naprawę lub upcykling naszych przedmiotów, aby dać im nowe życie.
3. Recykling odpadów, które w końcu generujemy, jest kluczem do zamknięcia pętli w modelu gospodarki cyrkulacyjnej.

eksport odpadów tworzyw sztucznych z Unii Europejskiej w 2020 roku, według krajów (w tonach)

Niemcy były największym eksporterem odpadów plastikowych z Unii Europejskiej w 2020 roku, wysyłając ponad milion ton. Holandia wyeksportowała drugą co do wielkości ilość odpadów plastikowych w tym roku w ilości około 424 000 ton. Turcja była głównym miejscem eksportu odpadów plastikowych z UE w 2020 roku, importując prawie 700 000 ton metrycznych.

odpady i ich wpływ na zmiany klimatyczne

- Kiedy odpady organiczne ulegają rozkładowi, powstaje **dwutlenek węgla i gaz metan**. Metan powstaje, gdy nie ma powietrza, natomiast dwutlenek węgla jest naturalnym produktem, gdy cokolwiek gnieje w powietrzu.
- Przy produkcji i spalaniu odpadów nieorganicznych **zużywane są zasoby naturalne** takie jak woda, paliwo, metal, drewno, co powoduje emisję gazów cieplarnianych, szczególnie dwutlenku węgla i innych zanieczyszczeń.
- Odpady z tworzyw sztucznych powodują **emisję gazów cieplarnianych** na każdym etapie ich cyklu życia. Wydobycie i transport tworzyw sztucznych jest uzależniony od ropy naftowej, gazu i węgla. Produkcja i utylizacja tworzyw sztucznych również powoduje emisję ton węgla.
- Gospodarka odpadami (transport, spalanie, itp.) w ogromnym stopniu przyczynia się do **emisji gazów cieplarnianych**.

kiedy tworzywa sztuczne dostają się do środowiska, nie przestają zanieczyszczać

- Po zużyciu tworzyw sztucznych ludzie mogą je wyrzucać do środowiska, czasem celowo, a czasem przypadkowo. Nawet jeśli tworzywa sztuczne trafiają na wysypisko, niektóre z nich są na tyle lekkie, że unoszą się na wietrze i dostają się do dróg wodnych.
- Tworzywa sztuczne mogą rozpadać się na mniejsze kawałki, zwane mikroplastikami, w wyniku biodegradacji lub wystawienia na działania słońca, ciepła lub wody. Te mikroplastiki rozpraszają się po całym świecie, nawet w głębinach oceanu. Toksyczne chemikalia mogą wiązać się z mikroplastikami i tworzyć trujące pigułki, które zjadają zwierzęta wodne. Tworzywa sztuczne szkodzą również zwierzętom poprzez zaplątanie i połknięcie na wszystkich poziomach łańcucha pokarmowego.

eko-art w Irlandii – dobre praktyki

- Członkowie Marlet Property Group i Graphenstone Ireland współpracowali z artystą z Dublina, Kinmxem, aby stworzyć spektakularny, przyjazny środowisku mural w sercu południowych doków, w miejscu przyszłej inwestycji komercyjnej Marlet, Shipping Office.
- Większość murali w dzisiejszych czasach tworzona jest przy użyciu farby w sprayu, ale w przypadku tego dzieła zastosowano bardzo specyficzną ekologiczną i oddychającą farbę Graphenstone. Wprowadzona na rynek w 2013 roku, ta ekologiczna farba jest używana zarówno do projektów wewnętrznych, jak i zewnętrznych, nowych budynków i renowacji. Trzy 15 litrowe wiadra tej farby pochłaniają ponad 10Kg CO₂, czyli tyle ile dorosłe drzewo. Farba nie zawiera również rozpuszczalników, mikroplastików, niebezpiecznych dodatków, konserwantów ani biocydów i została nałożona wyłącznie przy użyciu pędzli i wałków.

Źródło: <https://www.igbc.ie/eco-friendly-street-art/> 24.08.2022

Edukacyjne Centrum Sztuki Przyrody

MAGIC FOREST jest projektem Eco-Spirit-Art w West Cork, Irlandia.

Projekt Nature Art Spirit powstał na pięknej ziemi starego gospodarstwa z kamiennymi ścianami i żywopłotami z fuksji. Chata otoczona jest lokalnymi i egzotycznymi drzewami i roślinami. Jest tam również Magiczny Las (eko-projekt ze specjalnymi przestrzeniami z rzeźbami i obiektami dźwiękowymi i instrumentami muzycznymi z recyklingu), święta studnia i mały organiczny ogród.

Źródło: <https://wwoof.ie/en/host/10480-educational-nature-art-centre> 24.08.2022

festiwale promujące eko-art – część I

- IMMA OUTDOORS; Eco Festival OPEN Call for Art Work, Presentations, Talks, Exhibitions - Eco Festival to weekend programowania związanego z ekologią, pokazujący najbardziej ekscytujących innowatorów w dziedzinie ekobywatelskiej nauki, projektowania i kreatywności, umożliwiając dialog międzypokoleniowy i upoważniając publiczność do stania się agentami zmian.
- Międzynarodowy Festiwal Sztuki Ekologicznej w Nogoonbaatar – Festiwal ma na celu podniesienie świadomości społecznej na temat skutków zanieczyszczenia powietrza oraz wprowadzenie pozytywnych zmian w postawach i zachowaniach ludności zamieszkującej dzielnicę Ger miasta Ulaanbaatar, poprzez sztukę.

festiwale promujące eko-art (część II)

Sztuka dla przyszłości - Międzynarodowy Festiwal Sztuki Ekologicznej - Festiwal realizowany jest od 2009 roku, do chwili obecnej przy współpracy i wsparciu świadomych ekologicznie artystów i instytucji z 38 krajów, w tym ambasad, ministerstw, muzeów, instytutów kultury i uniwersytetów. Podstawowym celem corocznego cyklu festiwali jest prezentacja sztuki świadomej ekologicznie, promującej zrównoważony rozwój i zmianę postaw społecznych oraz generowanie międzynarodowego dialogu międzykulturowego.

bibliografia

- <https://www.plushbeds.com/blogs/green-sleep/what-is-eco-art>
- <https://www.tomorrowstoday.com/2018/07/25/recycled-art-turning-trash-into-treasure/>
- <https://www.iberdrola.com/culture/recycled-art>
- <https://www.statista.com/statistics/1270006/plastic-waste-exports-european-union-by-importer/>
- <https://www.jotform.com/blog/40-terrific-works-of-art-made-from-common-trash/>
- <https://mahb.stanford.edu/blog/ecoart/>
- <https://blog.artsper.com/en/a-closer-look/art-and-nature-the-emergence-of-ecological-art/>
- <https://endplasticwaste.org/en/our-stories/the-plastic-waste-problem-explained>
- <https://www.igbc.ie/eco-friendly-street-art/>
- <https://wwoof.ie/en/host/10480-educational-nature-art-centre>
- <https://imma.ie/whats-on/open-call-eco-festival/>
- https://www.eeas.europa.eu/delegations/mongolia/nogoonbaatar-international-eco-art-festival-invitation-online-public-art-day_en?s=70
- <https://en.budapestdesignweek.hu/2020/program/muveszet-a-jovoert-nemzetkozi-oko-muveszeti-fesztival-1>

Materiał został przygotowany w ramach projektu „ART-ECO” przez ekspertów międzynarodowego partnerstwa :

BEMA20

DIALOG
of Transformation®
Certified Service EDU SMART Training Centre
UKPRN 10066595

The logo for DIALOG of Transformation features a stylized orange flame or drop shape to the right of the text.

**Współfinansowane przez
Unię Europejską**

Współfinansowane przez Unię Europejską

-
- Projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej.
 - Projekt lub publikacja odzwierciedlają jedynie stanowisko ich autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.